

Savinjske

NOVICE

GLASILO SKUPŠČINE OBČINE
IN DELOVNIH ORGANIZACIJ OBČINE MOZIRJE

Leto 6

MAREC

St. 1—2

O GOSPODARSKEM RAZVOJU OBČINE

Načrtovanje gospodarskega razvoja je ena izmed najpomembnejših nalog družbenopolitičnih organizacij in posebno ZK. Od tega kako bomo usmerili naš gospodarski razvoj bo v mnogočem odvisna naša bodočnost. Od odločitev, ki jih sprejemamo danes, bo odvisno tudi eno zelo pomembnih področij našega delovanja, to je dvig standarda delavcev in občanov sploh razumljivo, da v povezavi s proizvodnostjo dela.

Glede na to, da gre za tako pomembno stvar je prvo, da povemo, da program razvoja ni stvar posameznikov, pač pa stvar vseh delovnih ljudi občine Mozirje. Pa ne samo to, zavedati se moramo, da smo sestavni del širše družbene skupnosti

in nas zadevajo tudi odločitve, ki se sprejemajo oziroma načrtujejo v širši družbeni skupnosti. Ko načrtujemo naš gospodarski razvoj, ne smemo dovoliti, da bi se na tako majhnem gospodarskem prostoru, kot je občina Mozirje duplirale? proizvodne ali kake druge kapacitete.

Komunisti se moramo sproprijeti z vzroki, ki so povzročali, da je občina Mozirje po razvitosti zadnja med razvitimi občinami SR Slovenije. Ko bomo spoznali in osvetlili vzroke bo tudi naša razvojna usmeritev jasnejša.

Našim delovnim ljudem moramo pokazati kaj smo v preteklem razdobju dosegli in tisto kaj bomo z našim delom ustvarili v planiranem obdobju. Komunisti moramo priti pred delovne ljudi z res konkretnimi in jasnimi programi. Za naš gospodarski razvoj moramo bolj kot doslej zainteresirati vse delovne ljudi. Integracijskim procesom moramo

pri načrtovanju gospodarskega razvoja dati ustrezno mesto, pri čemer se nimamo namena omejevati samo na gospodarski prostor občine Mozirje. Našo perspektivo moramo iskati v širšem slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

Ne nazadnje moramo ustrezno mesto dati kadrovski politiki istočasno, ko nastaja naš načrt gospodarskega razvoja, moramo razmišljati o položju naših 750 delavcev, ki se vozijo na delo izven občine Mozirje, posebno o tistih iz gornjega predela Gornje Savinjske doline.

Problemi, ki jih bomo srečevali pri našem načrtovanju so tudi strukturnega značaja kar pomeni, da je gospodarstvo zelo občutljivo v raznih kriznih obdobjih, ko družba zavestno vrši prelivanje presežne vrednosti v panoge, ki jim daje prioriteto v gospodarskem razvoju. Pri tem bi oziraje se nazaj zaključili, da smo bili glede na strukturo našega gospodarstva v ekonomsko zelo neugodnem položaju.

Pomembna in povezujoča elementa našega gospodarskega razvoja sta tudi hranilništvo in notni sistem sistematike obdelave podatkov.

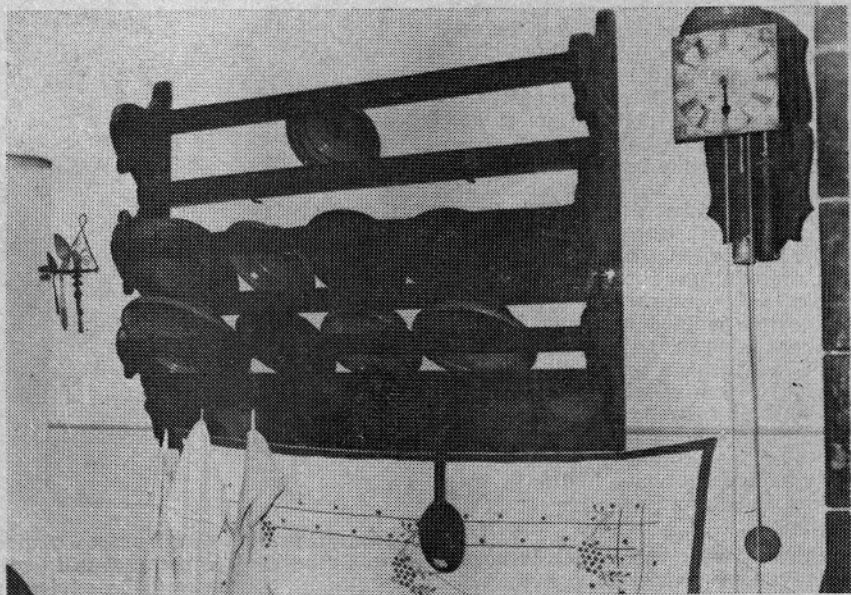
(Nadaljevanje na 2. strani)

Pred
volitvami

Še nekaj dni in ponovno bomo odšli na volišča, kjer bomo izvolili svoje delegacije v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela. Prav tako bomo izvolili delegate v družbenopolitični zbor občinske skupščine.

Občinsko skupščino po novem sestavljajo trije zbori. Prvi je zbor združenega dela, ki šteje 41 delegatskih mest, za njega bomo izvolili delegacije v vseh organizacijah združenega dela, kjer je zaposlenih več kot 30 delovnih ljudi. Volitve teh delegacij bodo 28. marca 1974. Drugi je zbor krajevnih skupnosti, ki šteje 25 delegatskih mest. Tudi za ta zbor bomo izvolili delegacije. V vsaki krajevni skupnosti po eno delegacijo. Tretji zbor je zbor družbeno-političnih organizacij, ki šteje 21 delegatov. V tem zboru torej ne gre za delegatska mesta, ampak bomo na volitvah na neposreden način izbrali tovarišice in tovariše — delegate, ki bodo v teku štiriletnega mandatnega obdobja delovali v tem zboru. Volitve v zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor bodo na isti dan, in sicer 31. marca 1974.

Z najmasovnejšo udeležbo na volitvah, h kateri pozivajo vse družbenopolitične organizacije naše občine, bomo pokazali naš odnos do socialistične demokracije in samoupravljanja, ki nam ga prinašata novospregjeti ustavi, statut občine, statuti organizacij združenega dela, TOZD in krajevnih skupnosti.

Detajl z razstave, ki so jo pripravili otroci v šoli na Ljubnem ob Savinji. Staro, a vendarle zelo lepo

O GOSPODARSKEM RAZVOJU OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za vsako gospodarstvo so kadri primarnega pomena. Brez kadrov ni gospodarskega napredka. Zaradi pomena tega vprašanja, moramo komunisti kot avantgarda delavskega razreda dati temu vprašanju poseben pomen. Izkušnje na primeru gospodarskega razvoja občine Mozirje nas učijo, da imamo v zadnjem času absolutno in relativno najhitrejši gospodarski razvoj, ko smo tudi kadrovsko vprašanje v večji meri rešili. Komunisti moramo posebej delati na tem, da se izobrazbeni nivo delavskega razreda dvigne, svoj dvig pogojujejo poleg gospodarskih tudi drugi elementi.

Po podatkih gospodarstva in negospodarstva občine Mozirje, mora v tem obdobju zaposlenost rasti po 6 odstotni stopnji.

V planiranem obdobju bomo na novo zaposlili 1000 ljudi. Analiza kaže, da bomo imeli preveč polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev. V strukturi bo število kvalificiranih delavcev zadostno, manjkalo pa bo visokokvalificiranih delavcev in delavcev s srednjo šolo, kjer pokrivamo strukturo samo 74 % potreb. Z delavci z višjo šolsko izobrazbo pokrivamo 58 % in z visoko šolsko izobrazbo 60 % sistematiziranih potreb.

Odveč je govoriti o medsebojni odvisnosti kadrovske strukture in gospodarske rasti, ker je povezava več kot očitna. Med kadri in gospodarskim razvojem je visoka stopnja korelacije.

V našem načrtu razvoja načrtujemo 11,6 % stopnjo gospodarske rasti, medtem, ko načrtuje SR Slovenija 7 %. Ker smo že v drugi polovici planirnega obdobja, lahko ugotovimo, da je planirna stopnja rasti realna.

Prepričani smo, da bo ob uspešnem reševanju kadrovskih vprašanj vedno dovolj konstruktivnih idej o našem gospodarskem in družbenem razvoju. Tam kjer je dovolj kvalificiranih ljudi, se praviloma najde tudi denar za realizacijo zdravih zamisli.

Za takšno gospodarsko rast, bomo potrebovali 440.000.000,00 din. Poleg lastne akumulacije bomo angažirali tudi znatna tuja finančna sredstva.

V planiranem obdobju moramo naša prizadevanja bolj povezati. Povezani bomo lahko temeljito spremenili gospodarsko in družbeno sliko Gornje Savinjske doline. Pri tem imamo v mislih integracijo prizadevanj v kmetijstvu, turizmu in gostinstvu, trgovini, gradbeništvu in ne nazadnje tudi v industriji.

Trgovina je 1966 ustvarila 6,34 % družbenega proizvoda, leta 1970 9,46 % družbenega proizvoda občine Mozirje. V tem obdobju je v strukturi najbolj napredovala industrija, drugo mesto je pripadalo trgovini. V trgovini na drobno je dosežen določen napredek, v uveljavljanju trgovine na veliko, pa so uspehi zelo skromni.

Trgovina se bo morala istočasno s povezovanjem usmeriti v trgovino na

veliko. Občutno mora povečati svojo udeležbo pri nakupu in oskrbi industrije. Skoraj neverjetno se zdi, da je delež trgovine v oskrbi industrije tako majhen.

Kmetijstvo občine v strukturi družbenega proizvoda nazaduje, kljub temu, da dosega lepe uspehe. V kmetijstvu gre v glavnem v planiranem obdobju za pospešitev razvojne usmeritve iz preteklih let. Ker naša družbena skupnost daje panogi kmetijstva večji pomen, lahko pričakujemo hitrejši razvoj. Kmetijstvo bo tudi perspektivno igralo pomembno nalogo, saj govore za pospešen razvoj kmetijstva poleg gospodarskih še strukturni in drugi razlogi. V kmetijstvu bo zlasti potrebno okrepiti pospeševalno razvojno dejavnost, ki lahko da razvoju večji razvojni impulz kot velika finančna sredstva.

V obdobju 1971-75 bo dosegla industrija velik korak naprej. Mislim, da je prav, da povemo konkretno kaj bomo pridobili v načrtovalnem obdobju. V industrijo bomo vložili po ocenah iz leta 1971 220.000.000 din. Zaradi teh investicij se bo industrija povečala po ustvarjenem celotnem dohodku za 2,4-krat.

V planiranem obdobju se bo v OZD GLIN. Nazarje izgradila tovarna ivernih plošč, ki odpira nove razvojne perspektive za gospodarstvo Gornje Savinjske doline. Proizvodnja stavbnega pohištva se bo povečala za 100 %. Leta 1975 načrtujemo proizvodnjo s celotnim dohodkom 210.000.000,00 din. V planiranem obdobju se bo pričela tudi proizvodnja oplemenitenih ivernih plošč. Pomembne dosežke bosta dosegla tudi ELKROJ Mozirje in GORENJE Velenje v Nazarjah.

Ker gre pri razvoju industrije za intenzifikacijo proizvodnih kapacitet je razumljivo, da se bo bistveno povečala produktivnost dela. S tem bo

do ustvarjeni realni pogoji za dvig standarda delovnih ljudi. V industriji načrtujemo stopnjo rasti družbenega proizvoda 19,1 %. Ob večji kupni moči delovnih ljudi, so dani pogoji za hitrejši razvoj tercialnih in kvartalnih dejavnosti posebno, ker lahko k temu dodamo še povečano kupno moč kmečkega prebivalstva. Ta kupna moč bo rezultirala iz povečane proizvodnosti dela in pa tudi iz premikov cen lesa na svetovnem in domačem tržišču. Povprečni nominalni dohodek 1975 načrtujemo v višini 2.600.000 din.

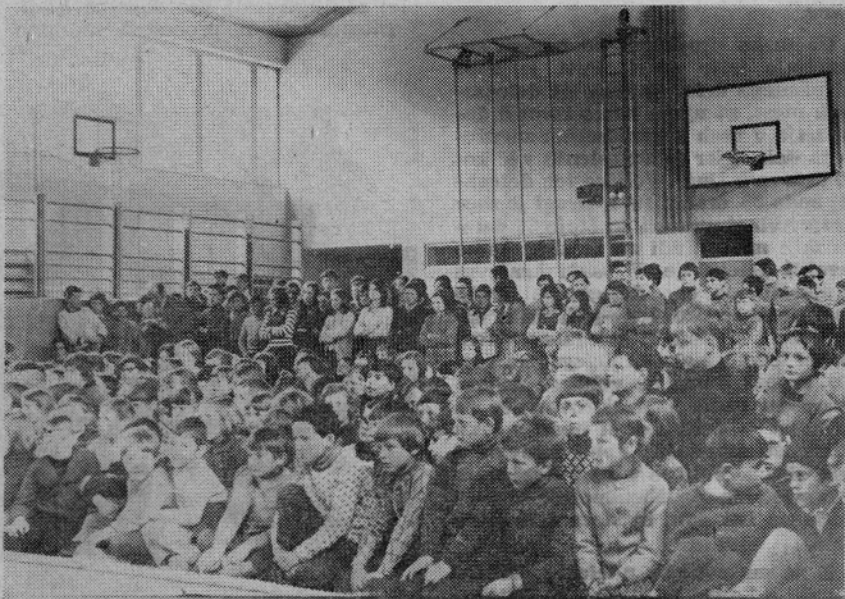
Razvoj turizma in gostinstva je pogojen z razvojem ostalih gospodarskih dejavnosti in življenjskega standarda. Ker načrtujemo hiter gospodarski razvoj, ustvarjamo istočasno pogoje za razvoj turizma. Vse sile moramo vložiti v očuvanje okolja, okolja, ki je med bistvenimi pogoji.

V sistem varčevanja moramo vključiti celotno prebivalstvo Gornje Savinjske doline. Zbrana sredstva bodo služila našemu gospodarskemu razvoju.

Neracionalno bi bilo, če ne bi v občini Mozirje imeli enotno urejenega računalništva. Smo pred tem, da realiziramo koncept s katerim bomo povezali celotno gospodarstvo in negospodarstvo občine Mozirje v enotni sistem avtomatske obdelave podatkov. Povezali se bomo na republiški računski center.

Smo torej v obdobju hitrega gospodarskega razvoja. Razumljivo je, da bodo ta naš razvoj spremljale tudi težave. ZK lahko smatra za uspeh naših delovnih ljudi dejstvo, da se bomo v tem obdobju že močno približali povprečju razvitosti SR Slovenije.

Ta gospodarski razvoj mora ZK izkoristiti za svojo afirmacijo in za poglobljanje socialističnih samoupravnih odnosov.

Razvoj gospodarstva na našem območju je za vse nas izredno pomembna stvar. Se posebej je pomembno to za naše najmlajše. Od danes začrtanega razvoja bo odvisen njihov jutrišnji dan

PROGRAM IN FINANCIRANJE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

I. UVOD

Vzgoja in izobraževanje sta v naši družbi osnovna nosilca družbeno-ekonomskega razvoja. Zato imata po ustavi posebni družbeni pomen. Poleg zakonskih predpisov opredeljujejo naloge in organizacijo vzgojno-izobraževalne dejavnosti tudi osnovni družbeni dokumenti, ki jih je sprejela skupščina SRS, sklepi sprejeti na 19. seji CK ZKS in stališča Republiške konference SZDL.

Financiranje vzgoje in izobraževanja ureja od leta 1967 dalje Zakon o izobraževalnih skupnostih in financiranje vzgoje v SR Sloveniji. Osnovni viri finančnih sredstev izobraževalne skupnosti so bili prispevek iz rednega dohodka občanov, davka iz kmetijske dejavnosti in obrti ter dopolnilnih sredstev Republiške izobraževalne skupnosti.

Vsi ti viri so omogočili financiranje predšolske vzgoje in osnovne dejavnosti osnovnih šol, ki je predpisana z zakonom.

Pri financiranju vzgoje in izobraževanja v prihodnjem letu upoštevamo v prvi vrsti permanentne naloge. Izračun sredstev za izvršitev nalog v letu 1974 opiramo na:

- družbene dogovore in samoupravne sporazume,
- dogovorjene normative in izvršilne predpise,
- valorizacijo stroškov za porast cen materiala in storitev po ugotovljenih podatkih Zavoda SRS za statistiko.

II. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE USTANOVE

V občini so štiri samostojne, polne centralne šole in to v Mozirju, Gornjem gradu, Ljubnem in Lučah o/S. K tem šolam so priključene kot podružnice: šola Nazarje, Rečica o/S, Šmihel in Lepa njiva k šoli Mozirje, Šmartno, Bočna in Nova Stifta k šoli Gornji grad, Rastke in Radmirje k šoli Ljubno, Raduha in Solčava k šoli Luče. Skupno obiskuje pouk 1974 otrok razporejenih v 75 oddelkih. Od tega je 8 kombiniranih oddelkov.

KADROVSKA ZASEDBA

Skupno poučuje na naših šolah naslednje število učnovzgojnih kadrov: 3 profesorji, 42 predmetnih učiteljev, 44 učiteljev.

Administrativno-tehnično osebje: 5 s srednjo ekonomsko izobrazbo, 4 VKV delavci (šoferji), 13 PK delavcev, 20 NK delavcev.

V okviru osnovne šole Mozirje delujejo 4 oddelki predšolskega varstva (vrtec), v katerih delajo 4 vzgojiteljice s srednješolsko izobrazbo, ter 3 varuške. V vse oddelke VVZ je vključenih 58 otrok v starosti od 3 do 6 let.

V okviru osnovne šole Mozirje deluje v šolskem letu 1973-74 en oddelak o osnovni šoli, predmetni-

lek posebne šole, s šolskim letom 1974, v jeseni pa se odpre še en oddelak. Trenutno poučuje v tem oddelku en defektolog, v jeseni pa bo sta potrebna dva defektologa.

III. OBSEG DEJAVNOSTI:

Osnovna dejavnost šol je izvajanje učno-vzgojnega procesa v skladu z

Za izvedbo tega programa je za potrebe naše skupnosti zagotoviti 9,309.849,37. V tej postavki so zajeti vsi osebni dohodki, kakor tudi materialni izdaki z amortizacijo šolskih stavb in opreme.

Že vrsto let pa posebne šole opravljajo dejavnosti, ki sicer niso predpisane z zakonom, vendar so

V sodobni šoli so danes ustvarjeni pogoji za vsestranski razvoj otrokove osebnosti. Tako v moralnem kot fizičnem pogledu

kom in učnim načrtom, ki podrobno predpisujejo obseg dela. Ta dejavnost je obvezna za vse šole in vse šoloobvezne učence. Glede na to obsejstransko obvezo in dolžnost je potrebno poleg samega pouka zagotoviti prevoz 698 učencem, tam kjer pa to ni mogoče pa v zimskih mesecih bivanje pri družinah, kjer so centralne šole, ali pa v internatu kot je primer v Solčavi.

Za vse učence-vozače je na centralnih šolah in tudi nekateri podružnicah organizirano ustrezno varstvo pod strokovnim vodstvom učiteljev.

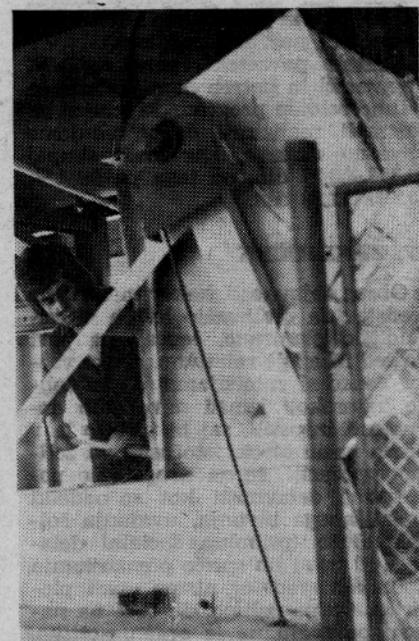
Učencem, ki ne morejo redno slediti pouku, šola nudi dopolnilni pouk, bolj nadarjenim, ki želijo poglobiti in razširiti svoje znanje, pa dodatni pouk.

V okvir redne dejavnosti šol sodi tudi delovanje mladinskih pevskih zborov in vseh drugih dejavnosti, ki so vezane za pouk, ali imajo izrazito vzgojni pomen. Obseg teh dejavnosti je predvsem odvisen od pogojev, v katerih dela šola in od kadrovske zasede na posamezni šoli, zato so tudi dejavnosti od šole do šole različne.

Učenci, ki ne zmorejo učnega programa redne osnovne šole, se prešolajo v posebno šolo. 21 učencev obiskuje Posebno šolo v Celju, 8 pa v posebnem oddelku pri osnovni šoli Mozirje.

postale ustaljena praksa. Sem sodijo:

organizacija malih šol, testiranje šolskih novincev, vzgojno svetovanje, brezplačni učbeniki, glasbena šola, (Nadaljevanje na 4. strani)

Strokovno znanje, ki ga zahteva kvalificirano delo je tesno povezano z uspešnim financiranjem učno vzgojnega procesa

IZHODIŠČA ZA FINANCIRANJE OTROŠKEGA VARSTVA

A) INVESTICIJSKA DEJAVNOST

Politika na področju otroškega varstva v občini bo v letu 1974 izhajala iz dolgoročnih programskih izhodišč, ki so začrtane z programom za izgradnjo kapacitet za otroško varstvo, ki ga je sprejel svet za otroško varstvo pri TIS v letu 1969 in ki je podrobneje razčlenjen v izhodi-

PROGRAM FINANCIRANJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

(Nadaljevanje s 3. strani)

prehrana učencev, dokvalifikacija pedagoških delavcev, izobraževanje odraslih ipd.

Za izvedbo teh nalog je treba zagotoviti 572.804 din.

Z izgradnjo šole v Mozirju in na Rečici so se v občini ustanovili prvi oddelki predšolskega varstva. En oddenek ima prostore v šoli Nazarje, tako, da so skupno 4 oddelki, katere obiskuje 58 otrok od 3. do 6. leta starosti. Za normalno delovanje teh oddelkov je potrebno zagotoviti poleg prispevka staršev — 208.800 din.

V skladu s sklenjenim samoupravnim sporazumom o izgradnji šol v občini Mozirje, mora TIS Mozirje prispevati v sklad za izgradnjo šol 100.000 din.

Za področje celjske regije se gradi v Celju srednja tehnična šola, katero obiskujejo tudi naši učenci. Logično iz tega sledi, da smo dolžni sofinancirati izgradnjo te šole. Ključ za razdelilnik je število učencev s posamezne občine in po tem ključu odpade na našo skupnost znesek 205.000 din, ki ga moramo z letošnjim finančnim načrtom zagotoviti.

Kratek povzetek zgoraj naštetih dejavnosti in potreb nam pokaže, če želimo celoten program, ki smo si ga zastavili, realizirati, da potrebujemo obvezno rezervo, kar znaša skupaj 10.396.453,37 din, od tega pa še 1 % 10.500.417,90 din.

IV. ZAKLJUČEK

Obseg dejavnosti, kakor tudi višina sredstev za realizacijo le-teh ni nismotno planirano, čeprav na prvi pogled izkazuje relativno visoko vsoto. Težko si zamišljamo, da bi lahko katerokoli izmed navedenih dejavnosti izpustili, saj bi to bilo le v škodo naših otrok, istočasno pa želimo opozoriti še na druge zelo pomembne dejavnosti kot so oddelki podaljšanega bivanja, uvajanja šolskih služb (psiholog, socialni delavec), ki pa si jih spričo pomanjkanja finančnih sredstev nismo upali planirati. Če pa želimo, da tudi na našem področju ne le organizacijsko, ampak predvsem vsebinsko sledimo področjem, ki imajo te dejavnosti že dalj časa urejene, je nujno, da tudi za te dejavnosti najdemo ustrezna sredstva.

ših za uvedbo samoprispevka za otroško varstvo v občini, ki je bil izglasovan v letošnjem letu.

Po tem programu moramo v letu 1974 zgraditi pri šoli Ljubno tudi en oddenek za potrebe otroškega varstva za ca. 25 predšolskih otrok za ceno 550.000,00 dinarjev in zagotoviti vsaj 350.000,00 dinarjev za iste potrebe pri šoli Luče, če hočemo pristopiti k gradnji v jeseni ali zgodaj spomladi 1975 leta.

Poleg te osrednje naloge moramo zagotoviti 50.000,00 dinarjev, da bo izgrajeni prostor za otroško varstvo tudi opremljen.

Tako je za investicije v letošnjem letu potrebno zagotoviti 950.000,00 dinarjev.

B) OSTALA DEJAVNOST

Na področju konkretnih akcij v skrbi za šolske in predšolske otroke pa so pred nami naslednje naloge:

— zagotoviti subvencije k oskrbnini za socialno slabše stoječe otroke v varstvenih oddelkih. Trenutno

je v varstvu 58 otrok. Računamo, da bi bilo subvencije, po kriterijih, ki jih je sprejel svet in ob dohodkovnem cenzusu, ki velja za upravičenost do otroškega dodatka, deležnih subvencij okrog 40 otrok s povprečnim mesečnim prispevkom 110,00 dinarjev, kar znesse 53.000,00 dinarjev;

— zagotoviti letovanje vsaj 160 otrokom v medobčinskem letovišču v Izoli. Ocenjujemo, da bi naj, poleg drugih financerjev, Sklad otroškega varstva prispeval sredstva za 100 otrok po ceni 400,00 din za enega otroka. Brezplačno naj bi letovali otroci z zdravstvenimi in socialnimi indikacijami.

Za financiranje otroškega varstva v TSOV so se sredstva doslej zbirala iz 0,45 % prispevka od izplačanih osebnih dohodkov iz dohodka obrtnih in iz drugih gospodarskih dejavnosti in iz 0,40 % prispevka od izplačanih pokojnin. Za letošnje leto predlagamo 0,47 % prispevno stopnjo iz BOD in 0,40 % od izplačanih pokojnin.

(Nadaljevanje na 5. strani)

PREDLAGANE ORIENTACIJSKE STOPNJE PRISPEVKOV IZ BRUTO OD IN IZ DOHODKA TOZD ZA URESNIČEVANJE GLOBALNIH PLANSKIH USMERITEV SKUPNE PORABE ZA LETO 1974

	Iz bruto OD	Stopnja	Iz dohodka TOZD	Stopnja
1. Otroško varstvo				
— republiška skupnost	2,32			
— temeljne skupnosti	0,47			
2. Izobraževanje				
— republiška skupnost	—		9,42	
— temeljne skupnosti	5,29			
3. Kultura				
— republiška skupnost	0,18			
— temeljne skupnosti	0,58			
4. Telesna kultura	0,53			
5. Zaposlovanje	0,04		0,42	
6. Znanost	—		2,13	
7. Zdravstvo	7,62		3,85	
SKUPAJ 1—7	17,03		15,82	
8. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje	13,37		2,77	
SKUPAJ 1—8	30,40		18,59	
Neto OD				
Bruto OD				
Osnova za stopnje iz dohodka TOZD				

PROGRAM IN FINANCIRANJE TELESNOKULTURNE DEJAVNOSTI

PREDLAGATELJ: Temeljna telesnokulturna skupnost občine Mozirje.

I. Novembra leta 1973 je bila ustanovljena Temeljna telesnokulturna skupnost občine Mozirje (TTKS). Že na ustanovni skupščini je bilo ugotovljeno in posebej poudarjeno, da

mora biti ustanovitev TTKS prelomnica, ko se mora pojmovanje in vrednotenje telesne kulture začeti obravnavati z mnogo večjo odgovornostjo.

TTKS je sprejela dela in določila osnovne pogoje, ki jih bo treba izpolniti, da bomo napravili bistveni

kvalitetni premik na področju celotne telesne kulture v občini. TTKS bo svoja prizadevanja, politiko in program v letu 1974 in tudi v naslednjih letih usmerila v naslednje osnovne cilje:

1. Ustvariti pogoje za telesnokulturno dejavnost za vse občane in delovne ljudi od predšolskega obdobja do starostnega;

2. omogočiti vsem občanom in delovnim ljudem, da bodo razvili svoje sposobnosti na telesnokulturnem področju v največji možni meri in tako dosegli vrhunske dosežke;

3. oblikovanje socialistične samoupravne osebnosti.

Z doseganjem teh ciljev želi skupnost doseči, da bodo občani in delovni ljudje uspešno upravljali svoje delovne naloge, razvijali sposobnosti, zadovoljevali osebne in skupne potrebe ter tako obogatili vsebino prostega časa.

Te osnovne cilje bo skupnost dosegala na naslednje načine:

1. Z nadaljnjim razvojem osnovnih nosilcev telesne kulture;

2. z ustvarjanjem materialnih in kadrovskih pogojev ter izgradnjo objektov;

3. z ustvarjanjem in razvijanjem samoupravnih odnosov znotraj telesne kulture ter z vsemi družbenopolitičnimi in samoupravnimi skupnostmi in organizatorji.

Delo na področju telesne kulture se bo odvijalo v skupnosti preko sedmih komisij.

Združene naloge vseh komisij so:

— razviti in razširiti telesno vzgojno dejavnost predšolskih otrok;

— organizirano pristopiti k širjenju telesne kulture po osnovnih šolah in še bolj razširiti delovanje šolskih športnih društev;

— omogočiti telesno vzgojo in rekreativno dejavnost vsem zaposlenim v eni izmed oblik športne rekreacije (športne igre, trim, organizirana rekreacija);

— ustvarjanje možnosti za širjenje telesne kulturne dejavnosti po KS SZDL;

— razvijati telesno kulturno dejavnost v telesnokulturnih organizacijah (rekreativna, tekmovanja);

— podpirati moralno in materialno delovanje vseh ostalih telesnovzgojnih organizacij v občini;

— gradnja in vzdrževanje objektov;

— množična tekmovanja in nastopi;

— vzgoja in izobraževanje kadrov;

— povezava in sodelovanje z SLO;

— usklajevanje vseh akcij z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v občini.

Za realizacijo programa v letu 1974 bi bila potrebna naslednja finančna sredstva:

(Nadaljevanje na 6. strani)

Izhodišča za financiranje otroškega varstva

(Nadaljevanje s 4. strani)

Pregled izdatkov v letu 1973 in povzetek predloga za leto 1974:

a) Investicijska dejavnost

Prostori za otroško varstvo Rečica/S	500.000,00	—
Oprema za otroško varstvo Nazarje	20.000,00	—
Prostori za otroško varstvo Ljubno/S	—	550.000,00
Oprema za otroško varstvo Ljubno/S	—	50.000,00
Prostori za otroško varstvo Luče (delno)	—	350.000,00
Sofinanciranje medobčinskega let. Izola	33.038,00	—

SKUPAJ 553.038,00 950.000,00

b) Oostala dejavnost

Subvencioniranje oskrbnin v otroških vrtcih	33.759,00	53.000,00
Letovanje otrok	10.000,00	40.000,00

SKUPAJ 43.000,00 93.000,00

Nerazporejena sredstva — 59.200,00

VSEGA SKUPAJ 596.797,00 1.102.200,00

Predlog financiranja

1. Prispevek iz osebnega dohodka po stopnji 0,4 % od BOD 670.000,00

2. Prispevek od izplačanih pokojnin po stopnji 0,40 % od 33,5 milijonov izplačanih pokojnin po podatkih skupnosti invalidskega pokojninskega zavarovanja SRS 133.000,00

3. Prenešana sredstva iz leta 1973 299.200,00

SKUPAJ 1.102.200,00

Veselih in srečnih obrazov odhajajo malčki v novo šolo. Prav tako so srečnih obrazov tisti, ki lahko odhajajo v otroški vrtec

Program dela kulturne skupnosti

Kulturna skupnost občine Mozirje je temeljni samoupravni organizem, ki omogoča in programira razvoj kulturne dejavnosti in povezuje interese delovnih ljudi. Zato moramo vsi skupaj prevzeti odgovornost za omogočanje kulturne dejavnosti, za razvoj kulturnega življenja v občini in za zadovoljitev in poglobitev kulturnih potreb slehernega našega delovnega človeka.

Kulturna skupnost bo povezovala interese delovnih ljudi in kulturnih delavcev v demokratično dogovarjanje o kulturni politiki ter o usmerjanju in omogočanju razvoja kulturne dejavnosti.

V zadnjih dveh letih je bil dosežen vidnejši napredek v kulturi. Rasti gmotne podlage na področju kulture ne bi smeli zavreči, ampak ohraniti

tempo večanja sredstev. V letih 1971 do 1973 smo adaptirali naslednje domove: Rečica — oder, Mozirje — centralno ogrevanje, Ljubno — obnova ostrešja, Gornji grad — centralno ogrevanje, Solčava — ureditev odra in dvorane, ureditev prostorov občinske matične knjižnice. Poleg teh investicij pa nismo zanemarili kulturnega izobraževanja: gledališke karavane v SNG Celje, ogledi opernih predstav v Ljubljani, koncerti kvalitetnih zborov v naši dolini, obisk gledališčnikov iz Maribora, gostovanje nizozemskega mladinskega pevskega zbora, vsakoletne revije mladinskih in odraslih pevskih zborov, soudeležba pri likovnih razstavah, nastopi domačih amaterskih gledaliških skupin, poživitev in oprema godbe na pihala, poživitev klubske dejavnosti itd. Res je, da ne gre samo hvaliti,

toda s sredstvi, ki so bila na razpolago se več najbrž ne bi dalo napraviti.

Nov sistem virov za financiranje kulturne dejavnosti v letu 1974 radikalno spreminja obseg sredstev. V skladu z novo ustavo in predlogi zakonov bo kulturna dejavnost v bodoče financirana iz bruto osebnih dohodkov po stopnji 0,76 %. V kolikor bi ohranili razmerje med sredstvi temeljnih kulturnih skupnosti in kulturne skupnosti Slovenije iz leta 1973 bi to pomenilo delitev 0,58 % za temeljne kulturne skupnosti in 0,18 % za kulturno skupnost Slovenije. Na ta način bomo v naši občini za kulturno dejavnost zbrali 872.784 dinarjev, kulturna skupnost Slovenije pa 270.864 dinarjev.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Program in financiranje telesnokulturne dejavnosti

(Nadaljevanje s 5. strani)

	din
1. šolska športna tekmovanja	13.078,00
2. šolska rekreacija	75.000,00
3. tekmovalni šport	71.000,00
4. planinstvo — rekreacija	20.000,00
5. vzdrževanje in izgradnja športnih objektov	352.000,00
6. strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje kadrov	36.700,00
7. funkcionalni izdatki TTKS	50.000,00
8. nabava raznih manjših športnih rekvizitov	5.000,00
9. rezerva	8.722,00
Skupaj potrebe za TTKS občine Mozirje	632.000,00

Občinska zveza za telesno kulturo Mozirje je skupno z društva in organizacijami imela v letu 1973 naslednje dohodke:

	din
— iz proračuna občine	80.000
— prispevki in dotacije iz delovnih in drugih organizacij	438.300
— lastna sredstva občinske zveze za telesno kulturo in športnih organizacij ter društev	64.000
Skupno je torej v letu 1973 telesna kultura v občini v celoti razpolagala s	582.300

Glede na to, da se v letu 1974 prvič sistematsko ureja vprašanje financiranja telesne kulture, je razumljivo, da je izredno veliko povečanje potrebnih sredstev v primerjavi s sredstvi, ki so bila na razpolago v letu 1973.

II. Poleg izvedbe in financiranja našega programa smo dolžni delno kriti stroške TKS SR Slovenije in delno financirati zvezni program. Njihov program predvideva:

- republiške akcije za razvoj množičnosti;
- propaganda in založništvo;
- financiranje republiških reprezentanc in reprezentantov ter sponzoriranje mednarodnih prireditev republiškega pomena;

- šolanje in izpopolnjevanje kadrov ter znanstveno raziskovalno delo;
- formiranje solidarnostnega sklada;
- financiranje delovanja skupnosti in 45 republiških telesnokulturnih zvez,
- investicije v objekte republiškega pomena.

Za izvedbo tega programa bo potrebno iz sredstev TTKS oddvojiti 20 odstotkov sredstev v višini 158.000,00 din, za kar bo sklenjen poseben samoupravni sporazum med TTKS in TKS SR Slovenije.

Skupna sredstva, ki so potrebna za izvedbo programa TTKS in programa TKS SR Slovenije za leto 1974, ki jih moramo zbrati v občini Mozirje znašajo 790.000,00 din. Ta sredstva bi zbrali s prispevno stopnjo, ki je enotno dogovorjena v merilu republike in bi znašala 0,53 odstotka od kosmatih osebnih dohodkov.

V okvir financiranja telesno kulturne dejavnosti sodi tudi rekreacija zaposlenih. Na lanskem občinskem sindikalnem prvenstvu v smučanju je bilo zelo veselo

Program dela kulturne skupnosti

(Nadaljevanje s 6. strani)

V letu 1973 smo na prostoru občine Mozirje porabili v kulturne namene 808.952 dinarjev. V letošnjem letu planiramo 872.784 dinarjev sredstev po samoupravnih sporazumih, kar znaša ca. 7,2% povišanje glede na lanska sredstva. Po republiških merilih je določeno povišanje stopnje skupne porabe za 16,4%, kar bi znašalo 941.620 dinarjev.

V letu 1974 naj bi bil poudarek predvsem na večji poživitvi kulturnih dejavnosti pa tudi za prepotrebne adaptacije kulturnih domov bo potrebno izločiti kar največ sredstev. Sicer pa si pogledjmo načrt po dejavnostih:

Gledališka dejavnost. Poudarek naj bi bil predvsem na tem, da si bo lahko čim več delovnih ljudi naše občine ogledalo čim več gledaliških del. Tako bomo v letošnjem letu opustili gledališko karavano in bi raje prepustili presojo ogleda te ali druge predstave samim občanom v posameznih krajevnih skupnostih in delavcem posameznih TOZD IN OZD. Namen imamo organizirati gledališke predstave v naših kulturnih domovih za posamezne delovne kolektive. Radi bi dali še poseben poudarek na učenec 7. in 8. razredov naših osnovnih šol, ker menimo, da je prav mladina tista, ki naj bi bila v veliki meri deležna primernega kulturnega izobraževanja.

Ob tem pa bi radi poživili tudi domače gledališke skupine, ki ponekod bolj, ponekod pa manj uspešno sicer delujejo, vendar razen moralnega zadovoljenja nimajo oziroma doslej niso mogli dobiti materialne podpore. Tem skupinam bo posvečena naša največja skrb tako v materialnem pogledu kakor tudi z mentorstvom in različnimi seminarji.

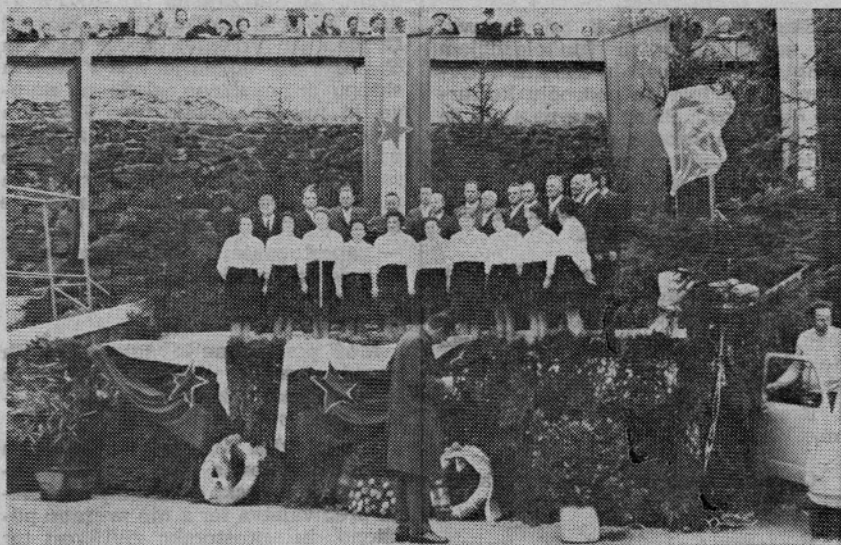
Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 100.000 dinarjev.

Glasbena dejavnost. Glasbena dejavnost, še posebej pevska, je dosegla v zadnjih letih pomemben napredek. Kvaliteta domačih pevskih zborov narašča, na žalost pa ne tudi množičnost. Doslej je bilo temu vzrok pomanjkanje materialnih sredstev. Zato nameravamo letos poživiti pevsko dejavnost zlasti glede na množičnost. Ustanovilo naj bi se več in bolj številnih pevskih zborov morda tudi v posameznih organizacijah združenega dela iz vseh teh pa naj bi zrasel kvaliteten občinski pevski zbor. Naša skrb bo posvečena tudi strokovnemu kadru za delo s temi zbori. Financiranje revij in raznih gostovanj pa ostaja v okvirih iz preteklih let. Načrtujemo gostovanje treh kvalitetnih pevskih zborov. Ojačati in poživiti moramo godbo na pihala ter zagotoviti njen napredek s tem, da za to delo pridobimo poklicnega kapelnika.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 62.000 din.

Knjižnična dejavnost. Zaradi objektivnih težav pri adaptaciji in nabavi opreme za občinsko knjižnico bo le-ta pričela delovati v polnem obsegu v začetku letošnjega leta. Občinska knjižnica bo skrbela za to, da bo našim bralcem, za katere želimo da bi jih bilo čimveč, nudila bogat izbor knjig in da bodo te knjige čim bolj dosegljive bralcu. V ta namen bomo uredili izposojanje po dosedanjih krajevnih knjižnicah s tem da bomo tudi te prostore postopoma uredili tako, da to ne bo samo izposojevalni prostor ampak tudi prostor za klubske dejavnosti. V letu 1974 načrtujemo nakup 800 novih knjig. Sofinanciramo tudi študijsko knjižnico v Celju, ki jo koristijo naši dijaki in študenti.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 170.000 din.

Kultura je sestavni del našega življenja. Morda smo jo v preteklosti celo zapostavili. Čas je, da ji damo zopet pravo mesto. V naši občini se je še posebej razvilo življenje in delo pevskih zborov

Spomeniško varstvo. V letu 1974 bomo skupno z Zavodom za spomeniško varstvo dokončno izvedli restavriranje radmirske zakladnice tako, da bo že v letni sezoni odprta za obiskovalce. Poleg tega je potrebno izvesti tudi nekatera zaščitna dela pri drugih spomenikih. Sofinanciramo tudi Zavod za spomeniško varstvo v Celju.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 99.368 din.

Arhivska dejavnost. Potrebe za financiranje arhivskega varstva rezultirajo iz potreb Zgodovinskega arhiva iz Celja, ki opravlja arhivsko službo tudi za občino Mozirje.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 20.321 din.

Likovna dejavnost. Pri tem predvidevamo sofinanciranje razstav.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 5.000 din.

Muzejska dejavnost. Potrebna sredstva za muzejsko dejavnost rezultirajo iz potreb Muzeja revolucije iz Celja, ki hrani precej gradiva iz NOB iz našega območja in Pokrajinskega muzeja v Celju.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 27.125 din.

Literarno založniška dejavnost. Pri tej dejavnosti sofinanciramo izdajo knjige Savinjski splavar, kar opravičujemo predvsem z dejstvom, da je v knjigi zajeto splavarjenje po Savinji in Dreti. Poskusili bomo izdati tudi Solčavske zapiske, katerih avtor je domačin Solčavan, ki v svojih zapiskih ohranja stara izročila Solčave in njene okolice. Naša dolžnost pa je tudi, da sofinanciramo naš mesečnik Savinjske novice, ki vsak mesec najdejo pot v sleherni gospodinjstvo naše občine.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 70.000 din.

Kinematograf. dejavnost. Kinosekcije pri prosvetnih društvih na našem območju še vedno poslujejo z izgubo oziroma so na meji rentabilnosti. Za delno sanacijo izgub smo namenili večino sredstev, manjši del pa za filmsko vzgojo v obliki seminarjev in posvetovanj.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 20.000 din.

Kulturni domovi in klubska dejavnost. To so sredstva za dotacije prosvetnim društvom in služijo samo ko osnova za normalno finančno poslovanje društev. Namenske dotacije so zajete že pri drugih dejavnostih kot na primer pri gledališki in glasbeni.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 30.000 din.

(Nadaljevanje na 8. strani)

PROGRAM DELA KULTURNE SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 7. strani)

Folklorna dejavnost. Ta dejavnost je bila doslej pri nas precej zanemarjena in jo moramo oživiti. Ne smemo pozabiti, da so tudi v naši dolini določeni običaji, ki jih ne smemo prepustiti pozabi. Načrtujemo tudi gostovanje kvalitetnih folklornih skupin v naši občini.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 12.000 din.

Druge dejavnosti. Tu planiramo določena sredstva za organizacijo proslav ob kulturnem prazniku, kulturni program ob 30-letnici 14. divizije, sofinanciranje drugih proslav v občini ter sofinanciranje Radia Celje.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 45.000 din.

Strokovna služba. V tej postavki so zajeti honorarji funkcionarjem Kulturne skupnosti in drugim aktivnim amaterjem na področju kulturne dejavnosti. Poleg tega pa so tu še sredstva za stroške skupščine, predsedstva, izvršilnih organov ter drugi materialni stroški.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 50.000 din.

Investicijska dejavnost. V letu 1974 nameravamo dokončno urediti prosvetne domove na Ljubnem, Lučah in Bočni ter investirati druga tekoča vzdrževanja na preostalih domovih.

Predvidena sredstva za to dejavnost znašajo 170.000 din.

Obvezna rezerva. Ta je po zakonu predpisana 8.800 din.

Nerazporejena sredstva. Znesek nerazporejenih sredstev je razmeroma visok. Pri planiranju smo bili previdni, ker letos prvič nastopamo z že omenjenim načinom financiranja, zato je dokončno razporeditev na porabnike kočljiva. Kulturna skupnost Celje je predložila temeljni kulturni skupnosti Mozirje zahtevek za sofinanciranje regionalnih institucij v znesku 258.762 din.

Pri predlogu smo upoštevali zahtevek za sofinanciranje Zavoda za spomeniško varstvo, Zgodovinskega arhiva in Muzeja revolucije. Zahtevek za sofinanciranje SLG Celje, Študijske knjižnice in delno Pokrainskega muzeja v znesku 114.476 din nismo uvrstili v razpored stroškov, ker se moramo z njimi najprej dogovoriti, kaj bi nam za zahtevana sredstva nudili. Na čisto dotacijo ne moremo pristati, ker nas domače razmere silijo k povečanemu vlaganju v naše obstoječe kulturne objekte in v domačo kulturno dejavnost, ki naj bi res dejansko zadovoljila slehernega našega občana kot proizvajalca in kot potrošnika kulturnih dobrin.

Nerazporejena sredstva znašajo 43.170 din.

PROGRAM DELA IN SREDSTEV ZA ZAPOSLOVANJE

Politika zaposlovanja, ki je sestavni del družbene in gospodarske razvojne politike, oblikujejo in izvajajo delovni ljudje v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela v delovnih skupnostih, v poslovnih in drugih združenjih, v samoupravnih interesnih skupnostih in v družbenopolitičnih skupnostih. Z njo se omogoča izvajanje vrste opravil na področju zaposlenosti in zaposlovanja, ki jih določa tudi 2. člen predloga zakona o zaposlovanju in socialni varnosti za primer brezposelnosti. Vlogo koordinatorja v celotnem kompleksu politike zaposlovanja pa predstavljajo komunalni zavodi za zaposlovanje.

Komunalni zavod za zaposlovanje Velenje, ki predstavlja enotno rizično skupnost tako na območju šestih občin, ki jih zajema (to so Dravograd, Mozirje, Radlje, Ravne, Slovenj Gradec in Velenje), kakor tudi na območju SR Slovenije, ima v svojem sklopu organizirano, glede na naloge, ki mu jih nalaga tako Zakon o organizaciji in financiranju zaposlovanja, kot predlog novega zakona o zaposlovanju in socialni varnosti za primer brezposelnosti, naslednje službe:

- zaposlovanje in izobraževanje,
- poklicno usmerjanje,
- analize in
- splošno službo.

Med pomembnejše naloge, ki jih zavod opravlja v okviru teh služb in ki so tudi zakonsko določene, sodijo predvsem naslednje:

1. ugotavlja vire, primanjkljaje in presežke delovne sile, proučuje socialno-ekonomsko strukturo aktivnega prebivalstva ter z njo zvezano poklicno in prostorsko gibljivost ter spremlja notranje in zunanje migracijske tokove;

2. preučuje, spremlja in ugotavlja potrebe gospodarstva in družbenih služb po kadrih ter daje organizacijam združenega dela pomoč pri zadovoljevanju njihovih potreb po kadrih;

3. spremlja in preučuje poklicno sestavo zaposlenih, analizira vrste in profile strokovnih kadrov, potrebnih gospodarstvu in družbenim službam, spremlja nastanek in razvoj poklicev ter predlaga spremembe in dopolnitve nomenklature poklicev;

4. sodeluje pri načrtovanju kadrovskih potreb, pri pripravi kadrov za nove proizvodne oziroma delovne zmogljivosti, pri izdelavi in izvedbi načrtov za zaposlitev delavcev, katerih delo postane v posameznih organizacijah združenega dela nepotrebno zaradi tehnoloških ali ekonomskih razlogov ter pri preoblikovanju šol in izobraževalnih zmogljivosti v skladu s potrebami usklajevanja zaposlovanja;

5. opravlja zadeve v zvezi z zaposlovanjem jugoslovanskih delavcev v tujini, spremlja prijave delavcev za

začasno zaposlitev v tujini, daje delavcem obvestila o zaposlitvi pri tujem delodajalcu, o pravicah in obveznostih iz delovne zakonodaje po predpisih tuje države, v kateri se nameravajo zaposliti, organizirajo odhajanje jugoslovanskih delavcev v tujino ter pomagajo pri njihovem vračanju in zaposlovanju v domovini;

6. razvija in preučuje metode in pripomočke za poklicno usmerjanje, za izbiro poklicev in za izbor delavcev pri zaposlovanju;

7. opravlja naloge posredovanja dela, poklicnega usmerjanja in priprave za zaposlitev ter naloge v zvezi z zagotavljanjem socialne varnosti za primer brezposelnosti ter skrbijo za prehodno in začasno nastanitev delovnih ljudi, ki iščejo zaposlitev;

8. vodi predpisane evidence s področja dela in zaposlovanja;

9. opravlja še druge naloge, določene z zakonom, samoupravnim sporazumom o ustanovitvi skupnosti in s statutom skupnosti.

Glede na dejstvo, da predstavljajo zavodi za zaposlovanje enotno rizično skupnost v Sloveniji, so za njegovo redno delo ter v okviru doseda-

Na delovnem mestu v TOZD Lesna proizvodnja v GLIN Nazarje

njih pravic brezposelnih, zadostovala sredstva, dobljena po stopnji 0,20 % od bruto osebnih dohodkov. Že pri tej stopnji pa je bil velenjski zavod, zaradi več ali manj pasivnih območij, ki jih le-ta zajema, vsa leta nazaj dotiran od republiške rizične skupnosti (v 1973. letu je dobil kar 816.906 din) in to izključno za potrebe vključevanja delavcev v zaposlitev in izobraževanje.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Pred novimi nalogami strelske organizacije

Občinska strelska zveza Mozirje, njen odbor, je na svojih rednih sejah novembra in decembra, temeljito analizirala svoje delo, uspehe in neuspehe v tem letu. Izvršili smo te-

Piše: Franc OMLADIĆ

meljite spremembe in dopolnitve z vključitvijo novih članov odbora ter zadolžitve članov odbora po komisijah in dolžnostih. Te dopolnitve so bile potrebne zato, kjer ni bila zasedba dobra in polna, kakor tudi da bi delo v odboru steklo čim bolj

uspešno in učinkovito. To je bilo potrebno tudi zato, da bi v odbor vključili strelce iz vseh družin.

Analiza, ki se je izoblikovala na teh sejah je pokazala, da smo poleg neuspehov v tem letu imeli tudi vidne uspehe, kar nam daje nadaljnjo pobudo za bodoče delo. Med te uspehe lahko gotovo štejemo uspešno graditev strelskega objekta v Mozirju, kateri naj bi bil v bodoče center aktivnosti. Organiziranih je bilo nekoliko občinskih, pa tudi lokalnih tekmovanj ob praznikih (dnevu žez 8. marca, dnevu mladosti 25. maja, dnevu borca 4. julija, dneva granicarjev 15. avgusta. Z delovnim kolektivom »METALOTEHNA« iz Mari-

bora pa smo organizirali medsebojno strelsko tekmovanje v čast občinskega praznika in otvoritvijo spomenika osvoboditeljem Mozirja. Sodelovali smo tudi na republiškem tekmovanju z vojaškim orožjem, na katerem je Naročnik Franc iz SD Ljubno ob Savinji zasedel 4. mesto republiške lestvice od skupaj 80 strelcev iz brzostrelke.

Ena od važnih novosti je ta, da smo sprejeli polletni akcijski program občinske strelske zveze, kateri daje osnovne smernice delovanja strelske organizacije v dolini. V programu smo si zastavili precej obširne naloge, kot so: organizirati in izvesti »LIGO TEKMOVANJE«, tekmovanje za »ZLATO PUŠČICO«, razna občinska tekmovanja ob praznikih, kakor tudi tekmovanja med strelci v družinah. V Programu smo si tudi zastavili nalogo, da do kraja izvršimo analizo materialno-finančnega stanja in poslovanja v SD. To vprašanje moramo rešiti zato, kjer že nekaj časa nismo redno obnavljali strelske rekvizite, a za uspešno delovanje, tekmovanje strelcev je to nujno potrebno v cilju večjih uspehov.

Eno od področij dela in naših nalog v prvi polovici prihodnjega leta, bodo vsekakor letne skupščine v SD in občinske strelske zveze. Te skupščine so predvidoma planirane in tudi naj bi bile izvedene v februarju in marcu. Na teh skupščinah naj bi se temeljito razpravljalo o uspehih in pomanjkljivostih organizacije, pa je zato v pripravah potrebna temeljita analiza stanja. V nova vodstva SD bomo v bodoče volili zares tiste strelce, katerim je ta šport pri srcu, in kateri bodo znali organizirati in voditi strelsko družino iz uspeha k uspehom.

Strokovnemu in idejnemu izobraževanju smo v Programu posvetili precej pozornosti. Dogovorjeno je že z predsedniki SD, da naj se vsaka strelska organizacija v kraju, kjer dela in živi vključi v obrambne priprave kraja, poveže z vsemi družbenimi faktorji in organizacijami kraja (odbori za SLO, osnovnimi organizacijami ZRVS, mladinsko organizacijo, taborniki, lovci, planinci in drugimi), z ciljem vzajemnega sodelovanja in aktivnosti. V ta namen naj bi se že ob letnih skupščinah v poročila zapisalo tudi to, da dober strelcec ni samo sebi cilj, ampak tudi dobro pripravljen državljan pri obrambi svoje domovine — kraja.

Prav gotovo da bo precej dela, da bi zastavljeni program res uresničili. Potrebne bodo temeljite priprave in akcije. Torej bo potrebno aktivirati stare in nove moči, zainteresirati staro in mlado, bolj intenzivno imeti pregled nad vsemi strelci, stimulirati strelce z priznanji in pohvalami, pa smo trdno prepričani v uspehe in nadaljnje rezultate.

Vsem strelcem v dolini pa obilo športne sreče in lep strelski pozdrav »MUŠ«.

(Nadaljevanje z 8. strani)

Pomembne novosti, ki jih prinaša predlog novega zakona pa se poleg dela nanašajo tudi na finančna sredstva. Gre predvsem za opuščanje pojma »gmotne preskrbe« delavcev za primer brezposelnosti ter v skladu z ustavnimi dopolnili in nekaterimi ratificiranimi konvencijami za uvedbo pojma »socialne varnosti« za primer brezposelnosti.

Znano je, da je bilo po dosedanjih predpisih upravičenih do denarnega nadomestila komaj 2,8 % vseh prijavljenih brezposelnih oziroma do zdravstvenega varstva le 24,4 % vseh brezposelnih na območju KZZ Velenje. Znatna razširitev obsega upravičencev, tako enih kot drugih, predvsem pa še večje pravice le-teh, ki izhajajo iz naslova minulega dela in jih zahteva predlog novega zakona, pa bodo vplivale na povečanje prispevne stopnje.

Kot rečeno, so prikazana potrebna

sredstva za 1974. leto, zaradi nenehnih sprememb, le orientacijska. Pri nespremenjenih pravicah so za leto 1974 izračunana iz prispevne stopnje 0,04 % iz bruto osebnih dohodkov in 0,42 % iz dohodka delovnih organizacij, medtem ko so pri razširjenih pravicah, do katerih bo prišlo po verifikaciji novega Zakona o zaposlovanju in socialni varnosti za primer brezposelnosti, izračunana po prispevni stopnji 0,13 iz osebnega dohodka, prispevek iz dohodka pa ostane enak.

Vse spremembe, do katerih bo prišlo v 1974. letu, grede torej izključno na račun povečane socialne varnosti tako zaposlenih, kot tistih, ki zaposlitev iščejo.

Pomembnost službe je torej več kot prisotna in najbrž ni potrebnih dodatnih razlag, saj je ob prispevni stopnji, ki je ena najnižjih v celotnem kompleksu dajatev, njena vloga občutna.

Tudi to je delovno mesto. Povrhu vsega je še zelo pomembno. Od njih in njihovega dela zavisi ali so gorske ceste dobro vzdrževane. Ali bo posekan les kmalu v dolini

VEDREGA DUHA IN SRCA

Razpoloženje med povabljeni v dvorani v Šmartnem je bilo izredno živahno. Z obrazov naših gostov sta odsevala radost in veselje

Iniciativa, ki smo ji bili priča pred zaključkom leta je vredna posnemanja. Krajevna skupnost in družbene organizacije so organizirali za starejše prebivalce, borce in partizanske matere skromno zakusko.

Vsi, ki so bili povabljeni na to svečanost so z veseljem prišli. Med njimi je bilo resnično nekaj takšnih, ki na svojih ramenih nosijo častljivo število let. Vendar je potrebno za vse in še zlasti za tiste najstarejše reči, da vedrina in optimizem v njihovih srcih kljubujeta letom, ki so jih na svoji ne ravno lahki življenjski poti prehodili. Čestitkam, ki so jih ob tej priliki izrekli mnogi in seveda tudi iskrenim željam za naprej, se pridružujejo Savinjske novice.

DOPISUJTE V NAŠ LIST

ODLIČJE

FRANJU CESARJU

Ob nedavni otvoritvi razstave Gledališče v osvobodilni vojni v Celju je bil izročen zaslužnemu celjskemu gledališčniku, mozirskemu rojaku, red dela s srebrnim vencem, s katerim ga je odlikoval predsednik Tito za njegovo zvesto dolgoletno delo pri gledališču v Celju. Cesar je bil glavna gonilna sila amaterskega gledališča v Mozirju že pred vojno in po vojni v Mozirju. Bil je režiser, igralec, scenograf in je opravljal vse druge številne posle v zvezi z gledališkim delom. Znal si je pridobiti zveste sodelavce, ki so mu pomagali postaviti oder in zbirati opremo. Mozirska gledališka družina je uspešno gostovala na Rečici in v Gornjem gradu. Tudi v Žalcu in Šošanju so igrali in to povsod z lepim uspehom. Cesar je odigral z mozirsko gledališko družino vrsto zahtevnih vlog z notranjim ognjem in znanjem. Naša družina je postavila na oder Kralja na Betajnovi, Celjske grofe, Veliko puntarijo, Gospo ministrico itd. Med vojno je bil tov. Cesar aktivist in borec. Po nekaj letih dela v Mozirju, ki je njegov rojstni kraj in dom, je prevzel nato v celjskem gledališču mesto odrskega mojstra in šefa tehnične službe. Svojo službo je opravljal tukaj dolga leta z vso vestnostjo in zavzetostjo. Živel je le za svoje poklicno delo in to požrtvovalno in zgledno.

Mozirjani, zlasti njegovi sodelavci pri gledališki družini, smo ponosni nanj in mu iz srca želimo, da bi v zdravju in miru užival svoj pošteno zaslužen pokoj. Čestitamo mu seveda za njegovo visoko odlikovanje, ki ga je prejel.

F. V.

RAZPIS

ZA SPREJEM MLADINCEV V VOJAŠKE GIMNAZIJE IN DRUGE SREDNJE VOJAŠKE ŠOLE V LETU 1974

1. Za dijake gimnazij — vojaških štipendistov, ki lahko v času šolanja na gimnaziji bivajo v vojaškem internatu »FRANC ROZMAN-STANE« v Ljubljani.

2. Za dijake srednjih vojaških šol naslednjih strokovnih usmeritev:

- kopenske vojske v Sarajevu,
- srednje tehniške vojaške šole kopenske vojske v Zagrebu,
- letalskotehniške srednje vojaške šole v Rajlovcu pri Sarajevu,
- mornariško tehniške srednje vojaške šole v Pulju,
- intendantske srednje vojaške šole v Sarajevu.

Razpis velja do 31. maja 1974.

Na razpis se lahko prijavijo učenci, ki so končali 8. razred osnovne šole najmanj z dobrim uspehom in da niso starejši od 17 let.

Kandidate — mladince, ki se želijo vpisati v vojaško šolo ali vojaški internat, vabi tukajšnji organ na osebni razgovor (vabimo tudi njihove starše), kjer jim bo mogoče posredovati natančnejša navodila o načinu vpisa, strokovni usmeritvi, načinu šolanja, pravicah in podobno.

Šolanje na vseh vojaških šolah je brezplačno.

Oddelek za narodno obrambo
SKUPŠČINE OBČINE MOZIRJE

Vse udeležence slovesnosti ob priliki podpisa samoupravnega sporazuma je pozdravil Peter inž. KOZIC, direktor GLIN Nazarje

PODPISALI SO SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU TOZD V GLIN - NAZARJE

Uradno poročilo o opravljeni aktivnosti v času priprav in razprav o predlogu samoupravnega sporazuma je podal Franc VALTE

Pred kratkim je bila v Nazarjih velika slovesnost. V nanovo urejeni jedilnici v prostorih stare nazarske graščine smo bili priča slovesnemu podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v OZD GLIN Nazarje.

V Nazarjah imamo torej poleg organizacije združenega dela GLIN še štiri TOZD in sicer: TOZD Lesna proizvodnja, TOZD gozdarstvo, TOZD »Smreka« Gornji grad in TOZD kmetje lastniki gozdov.

Ivan JERAJ je podpisoval kot predsednik DS KLG

Matevž POŽARNIK, v. d. direktorja TOZD kmetov lastnikov gozdov

RAZSTAVA srečanja mladih PRETEKLOSTI

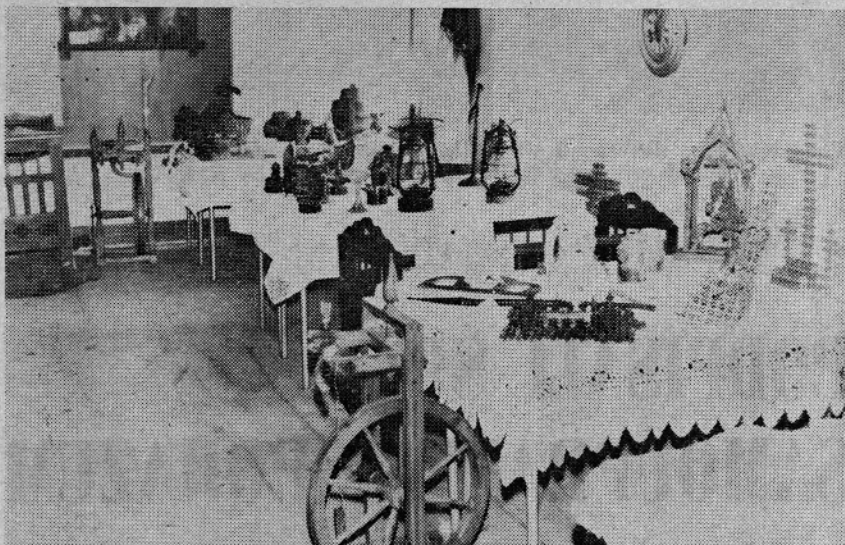
To leto poteka po vsej državi obširna in dobro zasnovana akcija — Jugoslovanske pionirske igre. Ta akcija se deli na več področij. Zavzema varstvo narave, zbiranje starih predmetov, športna tekmovanja itd. V okviru JPI sodeluje veliko število otrok osnovnih šol iz vseh republik. Akcija ima namen, da učence pripravi k aktivnemu in samostojnemu delu.

Tudi učenci osnovne šole Ljubno ob Savinji sodelujemo v JPI. Naše področje je varstvo narave in zbiranje starih predmetov, ki že počasi prehajajo v pozabo. Osredotočili smo se predvsem na zbiranje starih predmetov. Naše geslo je: »Lepota v ustvarjanju in radost v odkrivanju«.

Da bi bilo delo lažje, smo se razdelili v več skupin. Vsaka skupina je imela svojega vodjo in enega člana fotokrožka ter nalogo, da poišče in zbere čimveč starih predmetov iz domačega kraja, jih opiše, fotografira in skicira. Dela smo se lotili z velikim veseljem. Prva naša naloga je bila, da obvestimo ljudi o pomenu naše akcije in jih pobliže seznanimo z našo nalogo. Kajti tudi vsi stari umetniški predmeti, ki morda ležijo na podstrešju zaviti v prah, so naša kultura. Ljudje so nam bili voljni pomagati. V nekaj dneh smo zbrali veliko število starih predmetov. Vodje skupin so urejevali mape, v katere so zbrali material, ki ga je skupina našla. Delo je bilo zelo naporno. Zbrali smo že toliko materiala, da smo ga lahko razstavili. Na raz-

stavi je bilo zbranih okoli 500 eksponatov. Prvi razstaveni prostor je zajemal kmečko hišo. Tu je bila razstavljena kmečka kuhinja s posodo in ognjiščem, uredili smo tudi kmečki kot, kjer so si ljudje ob večernih

razstavo smo prikazovali diapozitive dragocenih plaščev iz radmirske zakladnice. Razstava je zelo uspela. Obiskalo jo je okoli 2000 ljudi. Dobivali smo pohvale z vseh strani. Naše delo pa je bilo nagrajeno tudi s

Pogled v razstaveni prostor. Število razstavljenih predmetov je bilo izredno in zelo pestro. Mladi iz Ljubnega si zaslužijo iskrene čestitke za opravljeno delo

urah pripovedovali zgodbe. V tem prostoru je bila zajeta tudi kmečka spalnica, stare kuhinje, slike in kolovrati. V drugem prostoru pa smo si lahko ogledali, kako so nekoč živeli preprosti meščani in njihova obrt. Največja pozornost je bila posvečena 300 let staremu kolovratu in 900 let staremu denarju. Poskrbljeno je bilo tudi za dobro vzdušje. Med

tem, da nas je obiskala TV in posnela naše delo.

Če bo mogoče, bomo v novi šoli ustanovili krajevni muzej, kjer bodo razstavljeni vsi ti predmeti. Lepo bi bilo, ko bi se še tudi ostale osnovne šole vključile v to akcijo in ljudi opozorile na kulturne vrednote, ki ne smejo propasti.

Bolko Aleš — 8. razred

ŠTUDENTJE SO IZBRALI NOVO VODSTVO

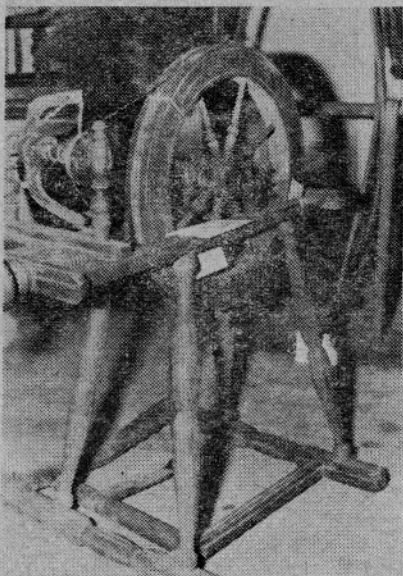
Prejšnji mesec so se študentje zbrali na svoji redni letni skupščini v Ljubljani. Vsako leto se dobijo, da skupaj napravijo načrt za bodoče delo, v odbor izvolijo nove, mlajše kolege, najpomembnejše pa je, da ob takšni priložnosti seznanijo z dejavnostjo, problemi in načrti vse študente ter predstavnike DPO občine Mozirje, ki so vedno povabljeni.

Letošnja skupščina je bila organizirana v prostorih fakultete za naravoslovje in tehnologijo. Bila je izredno živahna in še posebej pomembna. Presenetila pa je tudi udeležba predstavnikov SO, saj so se

predstavniki udeležili v polnem številu.

V študentskih vrstah je vedno prisotno tudi vprašanje vodstva kluba, saj se generacija hitro menja, mladi pa imajo navadno premalo izkušenj za vodenje in samostojno delo.

Bivši predsednik kluba študentov Gornje Savinjske, Jože Tlaker, je predal dolžnost novoizvoljenemu Ivanu Hrenu, ki je absolvent na VEKS v Ljubljani. Doslej je delal v odboru kluba in je tako bil dobro seznanjen z delom. Dolžnost je sprejel le s pogojem, da mu bodo ostali člani odbora pomagali, sicer ne bo (Nadaljevanje na 13. strani)

Zelo sem star. Na meni so kmečke matere spredle nič koliko metrov prave domače volne

Zimski sprehod po okolici Mozirja

Ob novem letu je Mozirje gostilo precej turistov, domačih in tujih. Večina jih je prišla z željo po smučanju. Ker snega ni bilo, jim nismo mogli ustreči, kar je večina tudi razumela. Skupino Američanov je agencija odpeljala na smučanje celo v Innsbruck. Tako so se turisti odločali za sprehode po Mozirju in okolici. Krenil sem tudi jaz po teh poteh in opazoval.

Kdo se ne sprehaja rad ob Savinji od Delejevega jezua proti kopelcam? Nekdaj smo imeli sredi Savinje ličen otoček. Do njega je vodil temen lapor, ki je dajal tukaj hitri Savinji zaradi zoženja struge opojno temno barvo. A otok je povečeval erozijo na bregovih in danes ga ni več. Njegovo

kamenje je stroj zrinil na levi breg Savinje. Svoje glava reka je niže na-

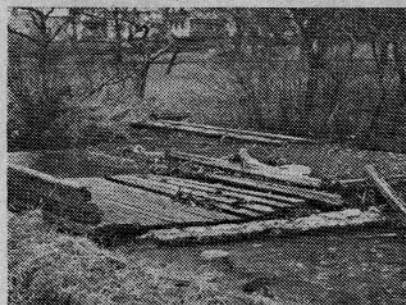

redila nov otok, ki je le golo kamenje brez rastja. Ob takšnem razgle-

du se ti stoži po starem otoku. Vprašaj se, ali ni bila možna zanj rešitev »utile cum dulci«. Ko stopimo malce naprej do sicer trdnega mostu, se moramo varovati, da ne pademo v vodo Mozirnice, ker je voda spodjedla levi breg prav do mostu (slika 1).

Most še stoji, a varen ni, posebno za starejše. V kopelcah se ustaviš in čudno gledaš polomljen in zakrpan most, okrog pa hlevski gnoj (slika 2).

Most se je vdal pod težo vozila, ki je prevažalo gnojilo. To se ni dogodilo prvič. Napis nas opozori, da je prehodni le za pešce. Pogled v blato in nastlano kopališče, na razbite klopi in kabine s človeškim fecesom po tleh je osupljivo. Veliko deževje je (Nadaljevanje na 14. strani)

Študentje so izbrali novo vodstvo

(Nadaljevanje z 12. strani)
odgovoren za neizpolnjene naloge. Postavil sem mu nekaj vprašanj.

Na zadnji skupščini kluba gornjesavinjskih študentov si bil izvoljen za predsednika. Ali si sprejel funkcijo zaradi veselja in interesa do dela v študentski organizaciji, ali pa je k tvoji odločitvi bistveno vplivala kadrovska situacija v odboru kluba?

Funkcijo sem prevzel na željo starega odbora in večine udeležencev skupščine. Delno pa je vplivala na privolitev tudi kadrovska situacija v

Delo bo le delno novo. V odboru sem že prej delal aktivno. Sicer pa tako mislim v glavnem organizirati delo odbora. Upam, da mi bodo kolegi v pomoč, kot je bilo to doslej.

Pred teboj in pred klubom je veliko dela. Kako boš dosegel disciplino in kako misliš izpeljati obsežnejše naloge?

Delo, ki si ga je zastavil odbor kluba ne bo lahko. Poizkušal bom aktivirati celotni odbor, včasih pa pritegniti še druge posameznike, da ne bi celotna dejavnost slonela samo na nekaterih, kot je to v navadi.

In kaj meniš, katera naloga bo najtežja?

Urediti bo treba nekatera vprašanja v odnosu med našimi študenti v Mariboru in Ljubljani, poizkušati bo treba vključevati srednješolce, sodelovati pri vseh družbenih dogajanjih, kjer obstaja interes študentov ali družbe, važno pa je tudi vključevanje v študentsko gibanje.

Pri delu ti želim veliko uspeha. Če misliš, da bo potrebna pomoč tudi mladim iz naše občine, obrnite se na predstavnike OK ZMS Mozirje, prav gotovo se bo našlo razumevanje, saj je študentska populacija praviloma povezana z mladimi na vasi, v delovni organizaciji in nižjih strokovnih šolah.

Prav gotovo bomo študentje z veseljem prosili za pomoč mladince. To ne bo novo. Le tesnejšega sodelovanja si želimo, včasih pa skoraj kakšne stvari brez skupnega dela ne gredo od rok. Tudi pri informiranju bomo morali sodelovati, saj edino tako se dejavnost pokaže v celoti, tudi ljudem, občanom, ki so sicer izven študentskega dogajanja.

Prav tako bomo tudi študentje pomagali pri organizaciji mladinskih akcij, če bo pomoč potrebna.

Ivan HREN, predsednik kluba študentov

klubu. Znano je namreč, da je večina delovnih odbornikov odšla iz Ljubljane. Dokler ne vpeljemo mlajših kolegov v delo, bom poizkušal nadomestiti Tlakerja, ki je izredno vestno opravljal to funkcijo do sedaj.

Ali ti bo delo novo, ali si že sodeloval pri kakšnem organiziranem mladinskem delu?

Zimski sprehod po okolici Mozirja

(Nadaljevanje s 13. strani)

na žalost razbilo razvodje med Strugo in Mozirnico, tako da v kopelce ne priteče nič vode, in obilno zapolnilo Strugo s peskom (slika 3). A kdo je moral puščati svoje odpadke prav v slačilnicah in jih razbijati? Od kopelc me pelje pot ob prazni Strugi. Sočutja je »vreden mrtvi potok. Vsili mi misel: »Voda, ti si življenje!« Z ločkega mosta se napotim v gozd ob igrišču. Presenečen ugotovim, da lahko celo potrebo po eliminiranju kulturno opravi v grmovju ob igri-

šču. Nekdo je tja postavil straniščno školjko lepo pokonci poleg vitke smreke za naslon (slika 4). Na poti proti Mozirski gori naletiš na kup smeti ob sušilnici. Kdo mora tu odlagati smeti, ko imamo že reden odvoz smeti (slika 5)?

No, to je nekaj stvari, ki te zbedejo in si težko ravnodušen do njih. Slabo je pač bilo, ker ni bilo snega, ki bi marsikaj pokril. V spisu so slabosti navedene skupaj, zato bo morda komu zvenel preveč črnogled. Spomnimo se Aškerčevih besed: »Mozirje, ti dika Savinjske doline.« Gotovo ni tega zapisal zgolj iz vljudnosti. Nedavno je bil naš kraj peti najlepši turistični kraj v Sloveniji. Trenutno ni nobenega tekmovanja, pa zapišimo besede našega rojaka Američana Janežiča:

»Zelo sem razočaran.« Morda so to besede skrajneža, a vendar, izrečene so bile.

Lojze Kokovnik

ZAHVALA

Prebivalci vasi Sp. Rečica in vasi Nizke so darovali v korist slepih znesek v višini 790 din, ki smo ga skupno z ostalimi darili namenili kot novoletno darilo socialno najbolj ogroženim slepim občanom.

Vsem iskrena hvala!

Odbor Zveze slepih
Celje

Zirija za podeljevanje Priznanja OF pri Občinski konferenci
SZDL Mozirje

POZIVA

vse zainteresirane temeljne oziroma druge organizacije združenega dela, temeljne samoupravne skupnosti, krajevne organizacije SZDL, občane in druge k vlaganju predlogov za podelitev

PRIZNANJ OF V LETU 1974

Priznanje OF se podeljuje za posebne družbenopolitične, znanstvene in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih samoupravnih družbenih odnosov posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam. Podeljuje se vsako leto ob obletnici ustanovitve OF slovenskega naroda, 27. aprila.

Priznanje OF se podeljuje tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom, posamezniki pa tudi z drugimi osebnimi kvaliteta, prispevali k dosežkom trajnejšega pomena in so s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, socialističnih družbenih odnosov, na razvoj samoupravljanja, zlasti pa na dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja.

Predlog za podelitev Priznanja OF lahko poda vsaka pravna in fizična oseba.

Predlog je potrebno obrazložiti in predložiti potrebno dokumentacijo, če ta obstaja.

Zirija sprejema predloge za podelitev Priznanja OF v letu 1974 do vključno 31. marca 1974.

OBČINSKA KONFERENCA SZDL MOZIRJE,
ZIRIJA ZA PODELJEVANJE PRIZNANJA OF

SGP »Gradbenik« Ljubno ob Savinji predvideva v letu 1974 obšutno povečanje svoje dejavnosti. Za doseg tega cilja potrebujemo sposobne kadre, zato nameravamo takoj zaposlit:

V GRADBENEM OBRATU

- 4 VKV ali KV zidarje
- 4 VKV ali KV tesarje
- 3 KV strojnike gradbene mehanizacije
- 3 priučene ali polkvalificirane zidarje
- 3 priučene ali polkvalificirane tesarje
- 6 nekvalificiranih mladih delavcev za takojšnjo priučitev raznih gradbenih poklicev

V KOVINARSKEM OBRATU NA LJUBNEM

- 4 VKV ali KV ključavničarje
- 8 varilev
- 2 VKV ali KV kleparja — vodoinštalaterja
- 1 VKV ali KV obratnega električarja
- 1 VKV ali KV vzdrževalca gradbene mehanizacije
- 10 nekvalificiranih mladih delavcev za takojšnjo priučitev poklica »varilec«

V POMOŽNEM OBRATU NA LJUBNEM

- oddelku tesarstvo:
- 2 VKV ali KV tesarja — izdelovalca ostrešij
- 2 NKV mlada delavca za priučitev poklica »tesar«

oddelku betonarna:

- 2 KV ali priučena strojnika gradbene mehanizacije
- 2 NKV mlada delavca za priučitev

oddelek slikopleskarji:

- 2 KV ali PK slikopleskarja
- 1 KV polagalec parketov
- 1 KV polagalec keramičnih oblog
- 2 NKV mlada delavca za priučitev

Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru. Osebnih dohodkov in terenskih dodatkov so v skladu s samoupravnimi sporazumi ter enaki kot v sosednjih gradbenih podjetjih. Prav tako podjetje v celoti povrne potne stroške za prevoz na delo in z dela.

Za vse informacije se obračajte na SGP »Gradbenik« Ljubno ob Savinji — kadrovsko-splošna služba.

SGP »GRADBENIK«
LJUBNO OB SAVINJI

Že sam naslov pove, da je vsebina tega sestavka namenjena predvsem vrtničarjem in zato tu ne bo govora o širši uporabi vseh vrst plastičnih folij v kmetijstvu in vrtnarstvu. Svoja strokovna razmišljanja bom omejil na nekatere najbolj enostavne načine uporabe plastike pri vzgoji povrtnine v naših klimatskih pogojih.

Zadnja leta je mogoče tudi v naši dolini opaziti čedalje več različnih vrst in oblik plastičnih pokrovkov, s katerimi želijo lastniki vrtov zaščititi svojo povrtnino pred neugodnimi vremenskimi vplivi. Pri tem se poslužujejo različnih materialov za izdelavo ogrodič, kakor tudi različnih vrst plastičnih folij. Da bi bila prizadevanja naših vrtničarjev na tem področju bolj enotna in seveda tudi bolj uspešna, bom tu nanizal nekatere zakonitosti in nasvete, ki jih kaže upoštevati.

SPOŠNE UGOTOVITVE

Številni poskusi v inozemstvu in pri nas o uporabi plastičnih folij v kmetijstvu so pokazali izredno lepe proizvodne uspehe. Doseženi so bili

bogatejši in zanesljivejši pridelki, plodovi so bili običajno kvalitetnejši, dozorevali pa so bolj zgodaj (spomladi ali poleti) oziroma pozneje (jeseň, tj. v času, ko iste vrste plodov ni

Piše: Vlado MIKLAVC

bilo mogoče pridelati na nezavarovanih površinah. To je vzpodbudilo mnoge pridelovalce poljščin, vrtnin in cvetja doma in v svetu, da danes usmerjajo svojo proizvodnjo na velike površine, prekrte s plastičnimi folijami.

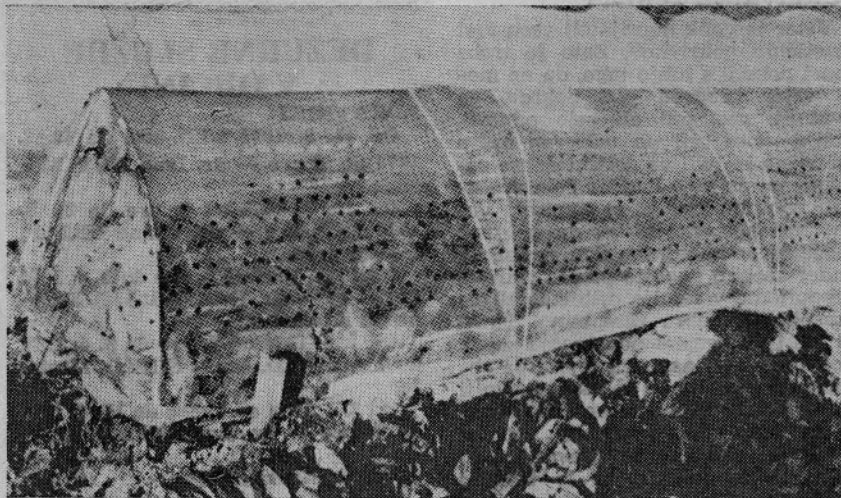
Z namenom, da bi zaščitili rastline, uporabljamo plastične folije na dva načina, in sicer tako, da z njimi:

— prekrivamo in zaščitimo rastline (prozorne folije) ali pokrivamo zemljo (obarvane, neprozorne folije).

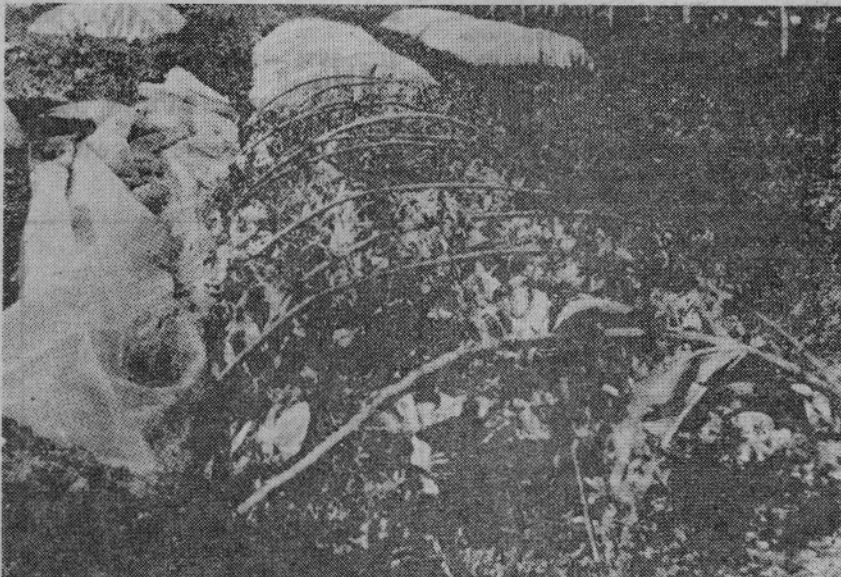
Pogosto pa se uporablja oba načina istočasno, s čimer je mogoče dosežati izredne pridelke.

Pokrivanje zemlje s črno ali kako drugače obarvano PE (polietilensko) folijo in njene koristi bom obravnaval v drugem delu tega sestavka, zdaj pa si pogledjmo nekatere probleme uporabe prozorne plastične folije.

UPORABA PLASTIKE V NAŠIH VRTOVH

V takšnem tunelu, ki je prekrit s plastiko se prične razvoj rastlin veliko veliko prej in je hitrejši

Izdelava plastičnega tunela pa je v svojem bistvu zelo enostavna. Avtor članka nam ga v tekstu podrobno opisuje

KAJ MORAMO VEDETI O FIZIKALNIH LASTNOSTIH PROZORNE PE (polietilenske) PLASTIČNE FOLIJE?

Za racionalno in uspešno uporabo plastičnih folij za zaščito rastlin pred neugodnimi vremenskimi vplivi, je najbolj pomembna lastnost folije, da prepušča sončne žarke tistih valovnih dolžin, ki so za razvoj in rast rastline najbolj potrebni. V literaturi lahko najdemo zelo različne podatke o prepustnosti svetlobe pri posameznih vrstah folije, odvisna pa je v glavnem od debeline, barve, starosti, pa tudi od načina izdelave folije.

Nova folija prepušča pet do 10 odstotkov manj vidne svetlobe kot steklo, s staranjem pa se ta prepustnost še zmanjšuje, ker postaja motna in temna. Tudi glede toplotnega učinka se plastična folija ne more kosati s steklom. Vse to pa bistveno ne zmanjša uporabno vrednost plastike.

Slaba lastnost dosedanjih vrst plastičnih mas, kakor tudi PE (polietilena) je v tem, da se pod vplivom sončne svetlobe, vročine, mraza in vlage hitro zmanjšuje njegova mehanična čvrstost, folije postajajo krhke, pojavljajo se razpoke in folije začnejo razpadati. Upoštevati pa moramo, da običajno uporabljamo folije v vrtu od septembra do maja, posebno pa še od februarja do maja, torej v najhladnejših mesecih, ko so dnevi kratki in ko je tudi vpliv sončnih žarkov slabši. Pri takem načinu izkoriščanja lahko folije uporabimo 3 do 4-krat. Ves ostali čas pa jih moramo hraniti v hladnem in senčnem prostoru.

NAČINI UPORABE PROZORNE FOLIJE

Poznamo več načinov in oblik prekrivanja rastlin, da bi jih zaščitili pred mrazom, hladnimi vetrovi in dežjem. Pokrivamo lahko posamezne rastline ali skupine rastlin, najpogo-

(Nadaljevanje na 16. strani)

Uporaba plastike v naših vrtovih

(Nadaljevanje s 15. strani)

steje pa pokrivamo nasade ali posevke na večjih površinah, in sicer v obliki:

- kapuce ali zvona,
- toplih gred,
- malih in velikih tunelov (plastenjakov),
- steklenjakov in
- vetrobranov.

Zelo uspešno se uporablja prozorna folija tudi za notranje oblaganje steklenjakov. Zrak, ki se nahaja med steklom in folijo, je dober toplotni izolator.

Ker sem že v uvodu poudaril, da je ta sestavek namenjen le vrtničarjem, ki pridelujejo povrtnine na manjših površinah, se bom v nadaljevanju omejil le na uporabo plastičnih folij v obliki malih tunelov in morda še kapuc, ker so ti načini uporabe v vrtničarstvu najbolj primerni.

TUNELI

Pod tem načinom pokrivanja rastlin razumemo zaščito rastlin s plastično folijo, ki jo napnemo preko ogrodka različnih oblik, izdelanega iz različnih materialov (les, železo, plastika).

S pokrivanjem rastlin s prozorno folijo v obliki tunela si želimo zagotoviti zgodnejše, zanesljivejše, večje in kvalitetnejše pridelke brez umetnega ogrevanja. Preko dneva se v tunelu zbira toplota, ki potem postopoma izginja. Kljub temu je temperatura zjutraj v tunelu višja od zunanje. S prvimi sončnimi žarki se temperatura v tunelu ponovno dvigne. Rastline so tako zavarovane pred mrazom, vetrom in dežjem. Rastni pogoji so zato zelo ugodni. Pri večini rastlin se listje močno razvije, tako da so cvetovi in zametki plodov z bujnim listjem zavarovani tudi po odstranitvi tunela. Čimbolj občutljive rastline gojimo, toliko večje so razlike v pridelkih v tunelu, v primerjavi z onimi na prostem. Plodovi v tunelu dozoriijo tudi do mesec dni prej kot na prostem.

Naj navedem praktični primer iz domačega vrta.

Jagode na gredi, pokriti s črno, neprozorno folijo, sem zelo zgodaj spomladi prekril v obliki tunela še s prozorno folijo. Rezultat je bil izreden. Ko so se na nepokritih nasadih jagod začeli pojavljati prvi cvetovi, smo na pokriti gredi že obrali prve popolnoma zrele plodove.

VELIKOST TUNELA

Tunel mora imeti določeno velikost, ker je njegov toplotni učinek, s tem pa tudi zgodnje dozorevanje pridelka več ali manj odvisno od količine zraka v tunelu. Na 1 m² površine zemlje mora biti najmanj 0,4 do 0,5 m³ zraka. Razumljivo je, da je višina, kakor tudi oblika tunela, odvisna od višine rastline, ki jo nameravamo gojiti.

Za nižje rastline (jagode, solata, špinača, nizki fižol, kumare) zadostuje okoli 60 cm visok tunel. Širina tunela je odvisna od vrste rastline, načina obdelave, zlasti pa še od širine folije, ki jo imamo na razpolago. Poprečna širina tako imenovanega malega tunela naj bi pri dnu znašala od 70 do 125 cm, poprečna višina sredine tunela pa bi naj bila od 50 cm do 1 m.

MATERIAL IN OBLIKA TUNELA

Za izdelavo ogrodka tunela bomo uporabili leskove palice ali betonsko železo ali plastificirano železo.

Najugodnejša je polkrožna oblika, ker je v takih tunelih najugodnejša osvetlitev. Konstrukcija tunela mora biti izvedena tako, da je mogoče del pokrivala hitro in enostavno dvigniti zaradi zračenja, obdelave, pletve ali škropljenja (slika št. 1).

POKRIVANJE TUNELA

Veter je velik neprijatelj vseh vrst plastičnih pokrovkov. Zato je treba tunel pokriti s folijo tako, da ne more veter prodrati pod pokrov, ga dvigniti, raztrgati ali celo odnesti. Folija mora biti na ustrezen način pritrjena in tudi po dolžini dobro zategnjena, da med loki ne dela vrečastih vdolbin, kjer bi se nabirala voda. Najenostavnejše je, da oni rob folije, ki se nahaja na tisti strani, od koder najbolj pogosto pihajo vetrovi, zakopljemo v zemljo približno 10 cm globoko in dobro zateptamo. Tunel je torej s te strani popolnoma zaprt. Rob folije na nasprotni strani pa obtežimo toliko, da ga ne more dvigniti veter. Pri tem pa moramo upoštevati, da bomo lahko v primeru potrebe (zračenje, okopavanje, zalivanje itd.) folijo hitro dvignili in jo čimbolj enostavno spet uvrstili v prejšnji položaj. Pri tem pa moramo zlasti ob mrzlem vremenu paziti, da se rob folije čimbolj tesno prilaga zemlji, da bi tako preprečili vdor hladnega zraka v tunel. Ne pozabimo — od stopnje zaprtosti tunela je odvisen tudi njegov toplotni učinek.

ZRAČENJE TUNELA

V začetku vegetacije (rasti) v tunelu so vsa naša prizadevanja usmerjena v to, da bi omogočili čim boljše segrevanje zraka, zemlje in rastlin pod pokrovom. Zaradi krepitve sončne energije in povečevanja števila ur osonečenja pa se pojavljajo v tunelu previsoke temperature, ki bi lahko povzročile na rastlinah veliko škodo. Rastline se lahko v nekaj urah bolj ali manj ožgejo ali tudi popolnoma uničijo. S pravočasnim zračenjem lahko preprečimo prevelik porast temperature, pa tudi preveliko vlažnost v tunelu. Z zračenjem osušimo v kapljice kondenzirano vlogo oprijeto na stene folije, ki lahko zniža temperaturo v tunelu za tri ali celo več stopnj C.

Najbolj praktičen način zračenja tunela je z uporabo perforirane (preluknjane) folije, ki ima v razmakih

od 4 do 5 cm okrogle luknje s premerom 14 mm. Tak primer vam kaže slika št. 1.

V preizkusih je bilo ugotovljeno, da ni bistvenih razlik med temperaturo v tunelih pokritih s celo in tunelih pokritih s perforirano folijo. Te razlike znašajo največ 1 do 2 stopinji Celzija. Posebno natančno moramo zračiti nasade jagod med cvetenjem. Tunele s celo, neperforirano folijo moramo v vsakem primeru zračiti čim se zunanja temperatura dvigne na 18 do 20 stopinj C. Pri rastlinah, ki za svojo najugodnejšo rast zahtevajo nižje temperature, npr. pri solati, pa je potrebno zračiti še prej.

Tunele odpiramo v najtoplejšem času dneva, zapiramo pa jih 2 do 3 ure pred sončnim zahodom, da bi se lahko v tunelu nabralo še dovolj toplote, ki bo ščitila rastline pred prenažno nočno ohladitvijo.

Odkrivanje tunelov preko dneva je pomembno tudi zaradi opravevanja in oploditve, posebno še tistih rastlin, z enospolnimi cvetovi.

(Nadaljevanje v naslednji številki »Savinjskih novic«)

DEŽURNE SLUŽBE V OBČINI

ZDRAVNIKI

Od 11. 3. 1974 od 7. ure do 18. 3. 1974 do 7. ure — dr. Ivan BUT, Mozirje.

Od 18. 3. 1974 od 7. ure do 25. 3. 1974 do 7. ure — dr. Franc URLEP, Gornji grad.

Od 25. 3. 1974 od 7. ure do 1. 4. 1974 do 7. ure — dr. Emil ŠPRAJC, Ljubno ob Savinji.

Od 1. 4. 1974 od 7. ure do 8. 4. 1974 do 7. ure — dr. Franc ŠIRKO, Mozirje.

Od 8. 4. 1974 od 7. ure do 15. 4. 1974 do 7. ure — dr. Ivan BUT, Mozirje.

ŽIVINOZDRAVNIK

10. 3. 1974 — Drago LUKAN, Gornji grad.

17. 3. 1974 — Franc LOGAR, Logarska dolina.

24. 3. 1974 — Tone RESNIK, Mozirje.

31. 3. 1974 — Jože MERMAL, Ljubno ob Savinji.

7. 4. 1974 — Drago LUKAN, Gornji grad.

14. 4. 1974 — Franc LOGAR, Logarska dolina.

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SO in delovne organizacije občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Hubert HERCEK — Uredništvo in uprava: Mozirje 175, tel. Mozirje 83040 in 83030 — Ziro račun pri SDK eksp. Mozirje št. 5076-637-56 — Savinjske novice glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do petindvajsetega v mesecu — Tisk in kliseji: AERO, kemična in grafična industrija Celje

Po mnenju IS SRS — Sekretariata za informacije (št. 421-I/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka od prometa proizvodov.